N:o 13. Redaktion: ADOLF LINDGREN. FRANS HUSS. Expedition: HUSS & BEER. Stockholm den 1 September 1884. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 20 öre petitrad. Årg. 4.

Leonard Höijer.

Döden har på senaste tiden härjat svårt bland dem af våra musikaliskt förtjente män, hvilka väl ej vunnit lysande namn såsom tonsättare, men i stället gagnat så mycket mera på områden, mindre bemärkta och fjäsade, men mera sträfsamma och kanske i de flesta fall mera nyttiga: den teoretiska forskningens och den trägna samlingsflitens. Södling, Fröberg, Höijer, Rosenberg, alla hafva de, mer eller mindre, på något af dessa områden inlagt förtjenster, hvilka — som vanligt — af våra officiella musikaliska auktoriteter icke tillbörligt uppskattats.

Johan Leonard Höijer afled den 11 juli i Helgesta i Södermanland. Sin sjelfbiografi tecknade han 1864 i sitt musiklexikon på följande sätt:

Författare till detta lexikon; f. i Stockholm 1815; blef, efter vid musik. akad. genomgångna examina, orgelnist först vid Franska reformerta kyrkan, derefter (1842) vid S:t Catharina kyrka i Stockholm; invaldes 1845 till associerad led. af musik. akad. Utgifvit: »Harmonilära för dilettanter» (Stockholm 1846); »Italienska sångens grunder», bearbetning efter Vaccaj, upptagen att begagnas vid musik. akad. läroverk och vid kongl. teaterns sångskola; novellen »Konstnärens Stjerna» (införd i Thomsons kabinettsbibliotek, Stockholm, 1844); författat skaldestycken, deribland »Lyriska fantasier» och »Till en ung Skald» m. fl. erhållit Svenska akademiens erkännande, dels för »drag af Skalde-anda och bildningsgåfva, dels genom lyckad behandling af vers och språk»; lemnat under olika signaturer, (deribland förnämligast under signaturen: J. L. H—r) poemer och artiklar af dels critiskt dels belletristiskt innehåll till tidskrifter, kalendrar och tidningar (A. B. 1849—50, D. A., Bore, Svenska Tidningen, N. T. f. M. m. fl.); medarbetare i det på Bonniers förlag utkommande »Konversations- och Universallexikon» (musikhistoriska och teoretiska afdelningarna); öfversatt Henning's Violinskola, antagen till begagnande vid musik. akademiens undervisningsverk. Redigerat musiken i det af Hyltén-Cavallius och Geo. Stephens utgifna verket: »Sveriges Historiska och Politiska Visor» m. m. Comp. pianosaker och sånger, hvaribland särskildt utgifne: »Guitarrspelerskan i Salerno»; »I Sommarqvällen» och »Grafven och Rosen» etc.

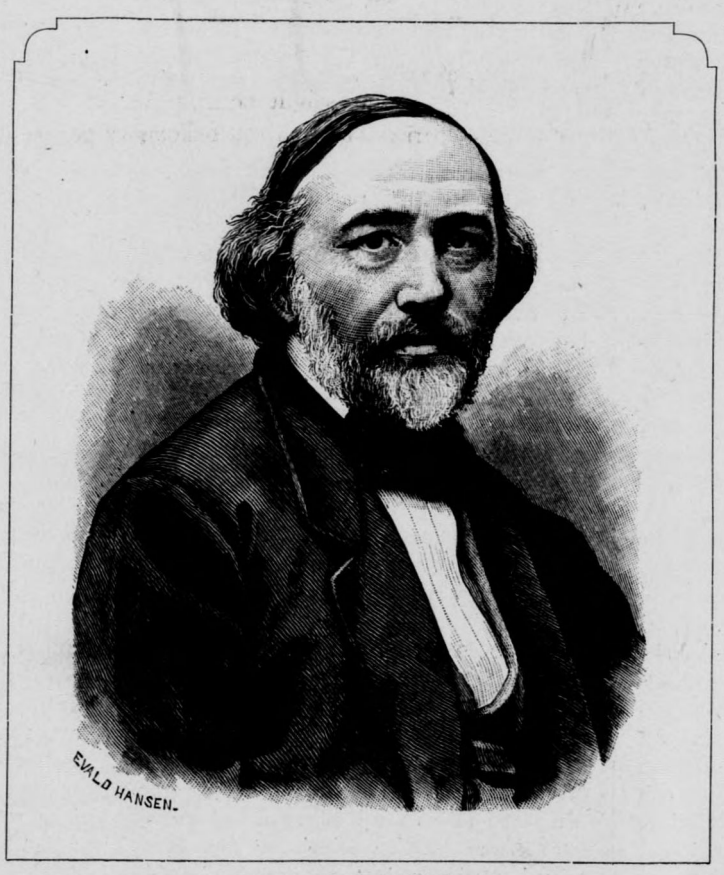

Leonard Höijer.

Hofberg tillägger till dessa uppgifter, att H. »erhöll af sin fosterfader, protokollssekreteraren Lars Cro holm, en vårdad uppfostran, men under kolerans härjning 1834 förlorade detta sitt stöd och hänvistes från denna tid till egen omtanke och flit för sin utkomst», samt tillägger på listan öfver hans kompositioner: Cantat vid prins Gustafs dödsfest i konstnärsgillet, Skandinavisk sång, pianostyckena Första utflygten i tonernas verld m. m. En korrespondent har förlagt hans födelseort till Upsala, samt erinrat om att han senare en tid bland annat var biträde vid H. Sätherbergs ortopediska institut; den senare uppgiften kunna vi af egen erfarenhet bestyrka, den förras motsägelse mot H:s uppgift om sig sjelf tilltro vi oss ej att lösa. Deremot äro vi i tillfälle att fullständiga allt det ofvanstående med följande intressanta utdrag ur ett bref från den aflidnes enka till en hennes vän härstädes:

De vackra ord som stodo i Dagligt Allehandas landsortsupplaga har jag sett, och fann dem i alla hänseenden sanna. Men alla hans andeliga Sånger, som i privata vänkretsar voro så omtyckta, har jag ej i någon tidning sett omnämda. De voro: Aderton (18) sånger om »Jesu namn», ord af Beskow, musik af Höijer. Likaså har han harmoniskt behandlat alla de sånger Ahnfelt utgaf i 12 häften, samt komponerat flere bland dem såsom: »Hur blir oss då»; »Närmare o Jesu Christ till dig», och: Hvem klappar så sakta i aftonens frid på ditt hjerta». Dessa har jag hört bedömas som särdeles utmärkta. Han efterlemnar i manuskript en stor samling outgifna kompositioner såsom: Skaldens morgonpsalm af Tegnér, Lärkröster i maj, ord af Topelius, och som föranledde skalden att skrifva till honom dessa så innerliga bref, som jag ej mins om Leonard i vintras för dig uppläste. Ett deklamatorium »Vargens dotter» till ord af C. J. L. Almqvist, samt en ouvertyr till samme författares dikt: »Signora Luna» skall ock finnas. Det sista arbete i lifvet som högt intresserade honom var fullbordandet af en annan förbättrad upplaga till hans musiklexikon, och till detta verk har han efterlemnat

20-åriga anteckningar, om allt det nya som i in- och utlandet tilldragit sig. Dessutom sysselsatte han sig i vintras med koralfrågan; och uppläste i en sluten krets sina tankar deruti. På deras önskan som ville att han då skulle låta trycka det, svarade han: »Jag orkar ej nu kasta mig in i striden, men efter min död kommer det nog ut.» Jag arma, som var van att jemt se honom så klen, anade då ej att slutet var så nära. Men ofta gjorde det honom ondt, att han var så föga uppmärksammad af sin samtid, men dertill bidrog väl mycket i min tanke hans stora sjelfkritik, som förmådde honom att alltid draga sig sjelf tillbaka. »Ty, hvad är väl jag», sade han alltid: »Tänk på de store mästarne, på Beethoven, på Mozart, på Haydn; ja om jag tänker på Brendler, borde jag aldrig skrifva något.» Med största möda kunde man i hans kraftigare dagar förmå honom sjunga sina visor, men när han förmåddes dertill, och hans »Gullvifva», ord af Atterbom, hans »Vårbäcken», ord af Dahlgren, och hans Jernvägsvisa tonade i salongen, var alltid glädjen och bifallet stort.

Det mest intresseväckande i detta bref är underrättelsen om att H. samlat anteckningar till ny upplaga af sitt förnämsta arbete, det ofvan citerade musiklexikon. Detta verk har varit utsatt för rätt mycken kritik, dock mera muntlig än skriftlig, och sanningen fordrar det medgifvandet att värdet af dess med stor flit sammanbragta, mycket rika material uti ej alldeles oväsentlig mån minskas genom den brist på noggrannhet som onekligen röjer sig i materialets uppteckning och användning, ja ända till korrekturläsning. Men å andra sidan bör man rättvisligen betänka, att detta högst behöfliga arbete är det första i sitt slag i vårt land (hvarken Envallssons eller Ahlströms små försök kunna näml. härvid komma i jämförelse), äfvensom att den kritiska noggrannheten i historiska uppgifter ännu ej på 60-talet hunnit blifva underkastad så ängsligt stränga fordringar som nu, allra minst på det musikhistoriska gebitet, hvilket mestadels varit efter sin tid. Detta lexikon har således, med alla sina af tidsandan och musikantbildningen betingade brister, varit formligen oumbärligt och är så ännu i dag, hvadan man så mycket mer måste beklaga att författaren ej hann utföra sin afsigt att utgifva det i förbättrad upplaga.

Det andra af Höijers hufvudarbeten är hans åtgörande vid den af honom och R. Bergström redigerade nya upplagan af Geijer-Afzelii-Hæffners folkvisor. Vi ha förut i denna tidning granskat — kanske i mångens ögon nog strängt — detta åtgörande och kunna fortfarande ej underlåta att finna det som en olägenhet att H. fattat sin uppgift på annat sätt än Bergström, till hvars historiska pietet och vidlyftiga kritiska jämförelser H. icke lemnat motstycket. B. har sett sitt verk med vetenskapsmannens, H. med konstnärens blick, deri ligger skilnaden; för H. ha folkvisorna varit mindre en utgångspunkt för historiska och etnografiska undersökningar än ett material för egna korrigeringar och harmoniseringar, visserligen i och för sig af stort intresse. Men hvad som här är H:s största förtjenst är att han tillagt ej mindre än 62 nya melodier och varianter, alster af en samlareflit, som redan ensam vore nog att tillförsäkra honom en synnerligen framstående plats i svenska musikens historia.

Ett värdefullt arbete är utan tvifvel ock den samling vismelodier från detta sekels förra hälft, hvilken han lär hafva efterlemnat och hvilken lär innehålla sådana klassiska visor som Kors på Idas graf, Fingal en herde så öm, m. fl.

Höijer har således gjort en god och trägen lifsgerning, som här skall ihågkommas, om också »vederbörande» glömt honom. *A. L.*

En skriftvexling i koralfrågan.

Det är ju numera vanligt att utgifva aflidne märklige mäns brefvexlingar. Den vigtiga orakelställning som dir. A. G. Rosenberg i lifstiden intog till koralkomiténs öfriga medlemmar, i förening med vårt eget hopp att kunna i någon mån gagna diskussionen i koralfrågan, föranleder oss att offentliggöra några utdrag ur en korrespondens mellan honom och oss, så mycket hällre som hans bref innehålla åtskilliga pikanta och förut okända interiörer. I juli 1880 skref Rosenberg till oss bl. a. följande:

Hr D:r!

Sedan jag nu, efter koralmötet i Upsala, kommit i en annan ställning till koralfrågan än förut, torde herr dokt. förlåta om jag nu med största förtroende vågar enskildt meddela mig något vidlyftigare i denna fråga; och om detta bref också synes vara allt för långt och afskräckande, så beder jag dock i största ödmjukhet att detsamma icke oläst lemnas åt papperskorgen. Jag tror näml. att det kommer att innehålla åtskilligt som torde vara att tänka på till dess koralfrågan kommer på tapeten att afgöras, hvarvid jag och några med mig hoppas på hr dokt:s benägna medverkan för det slutliga resultatets vinnande. Det vore derför på det högsta önskligt att vi vid utarbetningen af koralboken kunde göra detta så att hr dokt. kunde skänka oss sitt gillande och biträde vid det slutliga afgörandet.

Ingen känner bättre än hr d. de många rakt stridiga åsigter som sökt göra sig gällande i denna fråga, som icke kan lösas med mindre något hvar afprutar något på förutfattade åsigter.

Först tackar jag, och många med mig, för recensionen öfver Josephsons koraler, som var sådan att den kan till det mesta underskrifvas af mig och de öfriga i koralkomitén, efter hvad jag tror. Men mot en del uttalanden måste jag dock göra några vänliga erinringar som synas mig berättigade just på grund af felaktiga utgångspunkter i en del afseenden. Hr d. säger att koralböckerna af Åhlström, Pettersson, Lewerth, Mankell, Sandström och Södling utkommit såsom en protest mot Hæffner.

Om än detta kan sägas om Mankells och Södlings, så slår det icke in på de öfriga. Åhlström var så mycket mindre att anses såsom protesterande emot H:r som just han kraftigt understödde H:r och gaf honom råd vid koralbokens utarbetande. Han kunde detta så mycket hellre som han var organist 20 år eller mera redan före detta århundrades början, och kände sålunda till huru svenska församlingarna sjöngo sina koraler.

Deremot torde det lättare kunna bevisas att landsförsamlingar ingen gång sjungit enligt de fleste af 1695 års koraler. De många koralböcker man eger, upptagande tid och ort för begagnande före 1819 torde kunna gifva svar derpå. Äfven jag har tjenstgjort som organist i 2:ne år (1824—26) medan ännu den gamla psalmboken begagnades, och kan intyga att förs. sjöng på helt annat sätt än enligt 1695 års koralbok.

Lewerths första upplagor af koralböcker voro ingen protest utan ett industriföretag, om än måste erkännas att den nedflyttning som gjordes i läget var behöflig, något som föröfrigt de flesta organister gjorde sjelfva der det var till nytta.

Hvad Sandström beträffar har han i harmonien allmänt följt H:r med undantag af de Lindemanska punkteringarna som der äro gjorda, och som äro opraktiska, alldenstund de kunna göras på hvilken som helst af tonvigt egande noter, och som församlingarna aldrig kunna lära sig sjunga *jemt,* emedan den ena vågar sig göra ett fördröjande här och en annan på ett helt annat ställe o. s. v. — Är detta system praktiskt och efterföljansvärdt? Visserligen har Sandström sagt och tror sig kunna undvara fermaten; men ehuru han dermed gjort försök, så vågar jag på det allra kraftigaste bestrida möjligheten att undvara densamma. Och jag vill derför råda hr d., som äfven tycks tro på denna möjlighet, att försöka som organist i en större kyrka tillämpa denna teori, och det skall då snart visa sig att detta icke lyckas med mindre än att all församlingssång förqväfves, liksom man fick vara vittne till för några år sedan i slottskapellet, ehuru der fans en större kör! Samma nedslående förhållande är eller har varit rådande i Örebro kyrka de senare åren, som dock nu skall vara något bättre, sedan den nye kyrkoherden tagit hand om saken. — Skall man lyckas att få en större församling att sjunga enhälligt och allmänt, så är det *alldeles oeftergifligt* att organisten något dröjer på första tonen i hvarje strof så att församlingen hinner enas om första tonen; men går organisten i sträng takt, så hör församlingen att dess första ton icke stämmer med orgeln, som då kanske redan är på andra eller tredje tonen, och följden blir att alla med gehör hellre tiga än sjunga falskt och de mindre kunnige sjunga så långt de hinna af strofen till dess orgeln gör slut derpå. En herrlig sång!! Men som alltid måste inträffa der bemödanden göras att sjunga koralen i sträng takt. —

Södling har nog anmält protest emot H:rs koralbok; men att döma af hans eget koralverk och den sanningslösa uppgift han gjort sid. 197, synes som han borde

vara glad om ingen fäste ringaste afseende vid hans koralverk; hvilket, som jag tror, också är händelsen.

Mankells koralbok och hans väl utstuderade förord dertill äro egna i sitt slag. Det senare utgör en blandning af dels goda och beaktningsvärda sanningar, dels nära nog dessas motsatser. Följden blef att Mankells arbete i början var synligt å de flesta pianon i landet. Men numera är arbetet för länge sedan undangömdt och förgätet, och Lewerths första upplagor eller Nilséns Hæffners-koralbok hafva intagit Mankells plats.

Många hafva gissat till hans verkliga mening med sitt arbete. Men hvad som synes obestridligt, är, att förordet verkade på h. k. h., akademiens ordförande, så att han fick anledning hålla sina beryktade tal inom akademien, och sedan isen var bruten, ville något hvar inom akad. hålla tal för att visa sin krypande vördnad för ordföranden. Äfven sådana som förut alldrig visat sig hafva tänkt i denna fråga skulle nu ändå uppträda, exempelvis en van Boom, en Sillén o. s. v.

Att prof. Bauck kunde tala viste man förut; att han t. o. m. kunde göra svart till hvitt mindes man sedan den tiden då han var tidningsrecensent. Just en del talares ringa trovärdighet i dessa ämnen, gjorde att, snart sagdt, få trodde på de långa talen, hvilket också bäst visade sig 1878 då pastor primarius ingaf till kyrkomötet sin motion om koralbokens omarbetning. Emellertid blef följden af Mankells koralbok (utom den dyrbara bröstnålen af prins Oscar) att en mängd anmärkningar inströmmade till akadem. — Äfven jag ingaf, i min enfald, anmärkningar på 6 tätskrifna ark. Dessa gälde icke allenast Mankells koralbok utan akademien, som icke hade nog kraft att tillhålla sin orgellärare, professor G. Mankell att bortlägga de af Bauck klandrade mellanspelen. (Något som dock Jakobs församling sedermera hade kraft att ålägga sin organist!)

Det var då okändt för mig att seminarie-rektor Anjou, i sin folkskoletidning, Jan. 1866, införde en längre, gripande kritik öfver Mankells koralbok. Emellertid var mus. akad. satt på det hala och hade ingen annan utväg att med något så när heder komma ifrån saken än att på nåd och onåd lemna sig åt Fr. Bervald, som alldeles icke var rytmiskt sinnad, ja, så litet, att då jag, i Aftonbl. d. 3 o. 4 jan. 1868, bland annat frågade Bervald hvarför han icke t. ex. satt N:o 1 i trippeltakt, svarade som synes i Aftonbladet d. 13 jan. 1868.

På samma sätt måste akad. efter Bervalds död öfverlemna sig i händerna på Josephson, utan, som det synes, lemna honom ringaste ledtråd huru akad. ville hafva koralboken beskaffad (med undantag af den knapphändiga resolutionen som finnes för d. 20 apr. 1866), hvarför den också blef som den blef! Akad. hade helst velat vara ifrån hela saken, något som också dess nuvarande sekreterare nära nog sade mig, veckan efter pingst, när jag var uppe för att anhålla att akad. ville göra gemensam sak med koralmötet och sålunda sända ett ombud till mötet för att föra akad:s talan. Han förklarade näml. då, för det första att akad. »icke hade någon att skicka» (bra tydligt fattigdomsbevis)* och i sjelfva saken att »akadem. i denna fråga ifrån början gått allt för långt». Hvad skall man säga om allt detta? (Forts.)

Applausometern.

Herr Jouvin i Paris — inte handskmakaren med detta namn utan den för »Le Figaros» läsare såsom »Un monsieur de l'Orchestre» bekante gyckelmakarn bland kritikerna i detta blad — skrifver angående denna nyaste uppfinning:

Redan ofta har jag fäst uppmärksamheten på öfverdrifterna i de loford, hvarmed teaterverlden blifvit van att hyllas: den är ett geni som blott besitter talang, en simpel framgång benämner man en verklig triumf och om en skådespelerska, som spelar ganska nätt, heter det: hon är oförliknelig.

Vid sådana öfverdrifter spelar afunden en stor rol; man är ej tillfreds med bifallet, man vill ha mer bifall, än kollegan, rivalen.

Den berömde Victor Koning, då han var direktör för Renaissance-teatern, kände sig en vacker dag mätt på att jemt läsa i tidningarna, att han aftonen förut lyckats uppnå maximum af inkomsten. Detta maximum hade ju andra direktörer här och der också. Hans geniala hufvud uppfann ett nytt uttryck, hvilket ganska länge troget eftersades i alla tidningar, det lydde: »På Renaissance-teatern steg inkomsten i går afton till mer än maximum!»

Men hvad som då var ett undantag är i våra dagar ett helt banalt talesätt. Hela verlden, författare, direktörer och konstnärer vilja för närvarande göra mer än maximum och ställa sina kamrater och konkurrenter så djupt i skuggan som möjligt.

Men en sak kan jag till min stora förtret inte reda ut. Hur tusan kan herr X. eller rättare huru kunna hans goda vänner bedöma och uppmäta att bifallet som egnades honom varit »utan exempel»?

Till att för framtiden förebygga sådana tvifvel och öfverdrifter har jag uttänkt en apparat, som, efter hvad jag tror, är ganska sinnrik.

Det är applausometern.

Se nu sjelf hur lätt och enkel dess konstruktion är. Vi veta att bifallsyttringarna på teatern och på konserter vanligen frambringas genom handklappning. Nu är det obestridligt, att genom denna handklappning ett visst qvantum luft sättes i rörelse.

Denna genom de med bifallet arbetande händerna ur salongen förjagade luft upptages genom rör, som mynna ut i en ofvan taket befintlig större reservoar. Denna skall nu stiga liksom en gasometer i förhållande till den inträngande luften och detta i fogar, hvari man ingraverat ett metermått.

Ingenting enklare än det, eller hur?

På det sättet kan herr X. nästa gång med fullkomligt konstaterad visshet i saken inberätta, att han haft ett bifall af 20 kubikmeter, under det t. ex. herr Y. endast haft 14,60.

Dertill skall han den dag det lyckas honom åstadkomma en explosion af applausometern, utan fruktan för dementi kunna skrifva, att hans bekomna bifall varit utan like.

Samtidens tonsättare.

Efter *R. Eitner*.

För mindre än 20 år sedan var en komponist i Tyskland den beklagansvärdaste menniska på jorden och måste förtjena sitt bröd genom musikundervisning. Hela verlden fråssade på klassikerna och ville inte höra talas om nåting annat. Förändringarna hos publikens smak äro af underbart slag och springa ofta öfver från en ytterlighet till en annan. »Hosianna» och »korsfäst» får man ännu i vår tid dagligen bevitna. Ända till 1840 uppväckte bara tanken på att nödgas höra en symfoni af Beethoven en rysning. Hünten, Reissiger, Herz, Steibelt, Clementi, Kalkbrenner, Hummel voro gunstlingarne. De sista fingo till och med bära hederstiteln klassiker. Mendelssohn ger oss i ett bref till sina föräldrar från München, då han var ute på sin första resa dit (1830) en drastisk beskrifning öfver den då varande smaken och talar dervid icke bara om publiken utan om sjelfva musikerna. Liszt, Mendelssohn, Schumann, Spohr och Marx har man hufvudsakligen att tacka för att Bach, Händel, Haydn, Mozart, Beethoven och Schubert småningom blefvo erkända. På femtiotalet hade smakändringen fortskridit derhän, att publiken nu ej ville höra någonting annat än de ofvannämde mästarne; högst Mendelssohns och Chopins kompositioner funno nåd inför den offentliga meningens domstol. Schumann, som kämpat så manhaftigt, gick ur tiden utan något erkännande, och de yngre komponisterna stredo förgäfves om penningeersättning för sina kompositioner. I samma mån som man nu helsar med jubel hvarje ny komposition, i samma mån tillslöt man sig då egensinnigt för hvarje ny uppdykande talang, och ett nytt namn var tillräckligt för att ett verk ignorerades och gick till döden. Robert Volkmann fick bege sig till Pesth, Rubinstein till Ryssland, Brahms och Raff vegeterade vid små furstehof, Berlioz öfveröstes med

* Konservatoriets direktör var dock närvarande vid mötet, ehuru hans inlägg i diskussionen inskränkte sig till ett energiskt »nej!», hvarmed han, utan att begära ordet, afbröt en af prof. Byström uttalad förmodan angående akademien. *Red:s anm.*

hån och spe, Richard Wagner måste steg för steg tillkämpa sig mark, och hans literära verksamhet gjorde mera uppseende än hans operor. Mer än 20 år beherskade klassikerna absolut konsertsalen likasom musiksalongen i hemmet. Den politiska omhvälfningen 1870 hade äfven i musikaliskt hänseende en underbar verkan. Som om menskligheten uppvaknat ur en dröm, erkände den med ett slag, att de nya komponisterna ändå ej vore att helt och hållet förakta. Robert Schumanns verk hade småningom genom en liten lärjungsskara upphöjts till fullt erkännande, och den närmare bekantskapen med dem hade på ett förträffligt sätt inledt den nya tiden. De wagnerska operorna röjde sig väg allt mer och mer och utvidgade synkretsen. Den politiska lyftningen gjorde sitt till, och nu inträdde den gyllene tiden för den yngre komponistverlden. De länge försmådda och föraktade kommo till sin rätt, man hörde deras verk först med nyfikenhet, sedan med förtjusning, och utan att förgäta klassikerna stälde man dem likberättigade vid sidan af de yngre mästarne. Volkmann, Brahms, Raff, Rubinstein, Bruch, senare också Liszt och Berlioz vunno sitt fulla erkännande, och detta stegrar sig för de ännu lefvande ända till lagersmyckning, när de i egen person träda upp på dirigentpallen.

Men icke allenast de länge väntande mottagas nu med utmärkelser; uti alla jordens länder uppstå komponister af betydenhet och med genial begåfning, hvilkas arbeten göra resan jorden rundt och öfverallt mottagas med entusiasm. Nationer, som aldrig täflat om konstpalmen, sända profeter ut i verlden, hvilka med oemotståndlig kraft veta att skaffa sig erkännande. Frankrike, som endast i operan* förvärfvat ett omtvistadt rykte, sänder en dugtig symfonist på arenan: Charles Camille Saint-Saëns. I Paris är han född 1835, och beträdde 1855 organistens blygsamma bana. Hans kompositioner väckte småningom så stort uppseende och hafva på senaste tiden vunnit så stort bifall, att han utan någon embetsanställning fritt kan lefva för sin konst, och nu reser han såsom dirigent och skicklig pianospelare då och då omkring i Europa och bringar sina egna verk till utförande. Hans kompositioner utmärka sig för liflig uppfinningsgåfva och en viss sparsamhet i användande af motiven. I likhet med andra nya tonsättare visar han en förfinad smak i den glänsande instrumentationen. Såsom de flesta nyare är han icke fri från sökta och barocka infall, hvilka ofta föras igenom med förfärlig stränghet. I inspirationens lyckliga stunder kan han återigen skrifva så enkelt och tjusande, stadigt och logiskt i formen, att man kan räkna honom till de bästa. Ganska fördelaktigt utmärker han sig också framför de nyare slaviska komponisterna, hvilka aldrig fullkomligt undertrycka sitt ofta till vildhet gränsande naturel utan ofta nog med afsigt vända ut det och frambringa toner och ljud så naturalistiska, att de ej alls ha någon gemenskap med den sanna konsten. Saint-Saëns förblifver alltid den finkänslige konstnären. Klassikerna tjena honom till mönster, och såsom alla nyare, hvilka mer eller mindre emanciperat sig från den af Liszt och Wagner predikade olyckliga idén af formlöshet, och riktigt hafva insett att den under århundraden utbildade allmänna formen är mönstergill för alla tider*, och att icke formen utan innehållet måste vara det subjektivt originella — så håller äfven Saint-Saëns fast vid den ärfda symfoni-formen. I alla konstens fack har han åstadkommit framstående verk, pianosaker, orgelstycken, konsertstycken för violoncell, violin och piano, symfonier för orkester, små och större sångverk, oratorier, ett requiem och flera operor. Tyskland omfattar med lifligt intresse hans verksamhet, och vid sitt der nyligen gjorda besök var han föremål för ovationer af alla slag.

Högst originela och nära gränsen af det vidunderliga stående komponister har den nyare tiden sändt oss från de slaviska länderna. Der ha vi ryssen Peter Iljitsch Tschaikowsky, född 1840 på bruket Wotkinsk i guvernementet Perm. Han studerade lagfarenhet och inträdde i statens tjenst; först senare kände han sig kallad till musiker, blef Rubinsteins lärjunge och derefter lärare vid konservatoriet i Petersburg. Sedan 1877 lefver han endast för sin konst, än i Petersburg, än i Italien, Schweitz och andra länder. Han utvecklar såsom komponist en enorm teknik i att bringa det nationala till värde. Till och med der han ej väljer något program, såsom i hans konserter och symfonier, framträder detta i bild efter bild. Vildt rusa hästarne med dånande hofslag fram öfver steppen, eller melankoliska toner ur folkets mun träffa vårt öra. En äkta lärjunge af nytyska skolan, finnes han ega mycket verkligt skönt jemte mycket barnsligt, sjelfsvåldigt, uppblåst med hela den nyare instrumentationens pompösa machwerk. Hans »Romeo och Julia», symfonisk dikt för orkester, synes oss vara ett sådant sorgebarn af en under ängslan och bekymmer arbetande fader. Hans pianokonsert deremot är en eminent produkt, och just mångfalden af stämningar och bilder är först och främst väl anbragt. Fyra operor, fyra symfonier, flera symfoniska dikter, stråkqvartetter, konserter för åtskilliga soloinstrument, sonater och mindre stycken för piano, sånger m. m. hafva hittills utkommit i tryck och ställa ofta hans geni i klar belysning.

Mindre hyllande det nationala synes oss den af polska föräldrar 1854 i Breslau födde Moritz Moszkowski. En gunstling hos Liszt, är han med hela sin själ den nytyska skolan tillgifven. En lycklig uppfinningsgåfva hjelper honom fram öfver många klippor, som på programmusikens väg uppresa sig emot komponisten. 1873 höll han i Berlin sin första konsert, å hvilken han uppträdde såsom pianist och kompositör, väckande allmän uppmärksamhet. En symfoni, pianostycken, en pianokonsert, sånger o. a. hafva tills nu framkallat lifligt intresse.

Af nordiska komponister, som åtnjutit vidsträcktare rykte, hafva vi Edvard Hagerup Grieg, född i Bergen 1843, och Emil Hartmann, son till den bekante komponisten i Köpenhamn J. P. E. Hartmann, och född der 1836. Dessa ha på senare tid rönt ett hedrande mottagande i Tyskland, och deras anslående, friskt uppfunna och formelt afrundade verk finna i hemmet och konsertsalen varmt erkännande. Äfven den svenske Johan August Söderman, född 1832, död redan 1876, och den norske Johan Severin Svendsen, född i Kristiania 1840, hafva genom sin friska och sunda uppfinningsförmåga gjort sig bofasta i Tyskland.

Äkta nationelt egendomlig är böhmaren Anton Dvořák, och det hör till tidens smak, att sådan musik, som hans, utöfvar en alldeles egen retelse, ehuru den ofta har ingenting med konsten att skaffa. Dvořák är född 1841 i Mühlhausen vid Kralup i Böhmen och skulle blifva slagtare, men kärlek till musiken gjorde, att faderns önskan fick ge vika för sonens motstånd. Han begaf sig till Prag 1857, förtjenade sig med möda sitt uppehälle såsom violinist vid underordnade kapell och sökte genom grundliga studier utbilda sig till musiker. Först 1873 uppgick hans lyckas stjerna, och en hymn för blandad kör med orkester lät den betydande talangen komma till offentligt erkännande. Ett statsstipendium betryggade hans existens för flera år. Bekantskapen med Liszt införde honom i den nytyska skolan, och en större verldsbildning mildrade hans skarpt utpräglade nationalitet. Pianosaker, orkesterverk, sånger och några böhmiska operor, hvilka dock äro obekanta i Tyskland, hafva försäkrat honom en plats i konsertsalen.

(Forts.)

Den svarte violinvirtuosen Brindis de Salas glänste nyligen vid en hofkonsert i Berlin icke blott genom sin konst utan också genom den stora och brokiga mängden af ordnar, bland hvilka i synnerhet de utomeuropeiska gjorde uppseende för sitt besynnerliga format. Kejsaren skall med ett ironiskt leende deröfver ha yttrat: »Den mannen har flera ordnar än jag!» Till minne af hofsoirén erhöll för öfrigt den svarte konstnären en orden till.

Ett engelskt veckoblad »Truth» (»sanningen») bringar följande märkliga underrättelser: att Marie Krebs spelat en pianokonsert i G-moll af Beethoven, som dock aldrig skrifvit någon sådan, samt att Ignaz Moscheles, hvilken som bekant afled 1870, för närvarande farligt insjuknat.

---

* ? *Red:s anm.*

* ? *Red:s anm.*

FÖLJETONG.

Om Göthes fortsättning af »Trollflöjten»

har Edv. Hanslick i »N. Fr. Presse» gjort några intressanta meddelanden, hvilka säkerligen äro någonting nytt för många af våra läsare. I sin berättelse om en musikafton hos Gustav Walter, då den bekante sångaren föredragit Schuberts »Wer kauft Liebesgötter?» yttrar Hanslick i sammanhang dermed följande:

Göthes dikt »Wer kauft Liebesgötter» är allmänt bekant; men efter hvad en lång erfarenhet lärt mig veta ej många, att den egentligen är en duett mellan Papageno och Papagena, som i Göthes fortsättning af »Trollflöjten» intager ett framstående rum. Göthe har, som bekant, börjat skrifva en andra del till »Trollflöjten» (1795), men endast några scener i denna ha blifvit fullständigt afslutade, andra blott till sitt innehåll skisserade, det hela aldrig fulländadt. Fragmentet brukar undgå mången varm Göthebeundrares uppmärksamhet, derför torde några ord om denna dikt, som af musiker och Mozartdyrkare i all synnerhet ej borde ignoreras, vara på sin plats.

I Göthes fortsättning af »Trollflöjten» fortfara alla hufvudpersonerna i Mozarts opera att spela med. Papageno och Papagena äro lyckligt gifta, Tamino och Pamina likaledes. Men de senares lycka blir återigen grymt störd af den ånyo mäktig vordna nattens drottning. Hon har i hemlighet sändt Monostatos jemte en mohr till Taminos palats för att röfva bort deras nyfödde son. Det infernaliska förehafvandet lyckas blott till hälften; Monostatos har visserligen gripit barnet och inneslutit det uti en gyllene kista, »från mörkret utgången», men kistan blifver genom »Sarastros trollsignelse» allt tyngre och tyngre i mohrernas händer, så att de till slut ej kunna röra henne ur stället. Då trycker Monostatos för säkerhets skull drottningens signet, som ingen kan bryta, på den gyllene grafven och inspärrar på detta sätt barnet för evigt. Tamino beklagar sin smärta i en af fruntimmersröster ackompagnerad aria, qvinnorna trösta honom med den iakttagelse de gjort, att barnet andas och rör sig i kistan. Scenen förändras till en landtlig trakt; Papageno och Papagena sjunga framför sin hydda en klagoduett med refrängen: »Det är så förtretligt, så förtretligt.» I sin ensamhet känna de saknaden af väntade små Papagenos och Papagenas, en osynlig kör intalar dem tröst. Papageno blåser på trollflöjten som han fått af Tamino, Papagena slår klockspel. Då komma från alla håll kaniner, harar, apor, björnar och en mängd foglar, dem Papagena fångar med nät och för dem hem i hyddan. Skalden för oss nu i templet till Sarastro, som öfverlemnat konungavärdigheten till Tamino och dragit sig tillbaka till bröderna. Lagen förbinder dessa att årligen skicka en af dem såsom pilgrim ut i vida verlden. »Lotten afgör och den fromme lyder». Sarastro drager sjelf lotten; han skiljes för ett år från presterna och tager afsked i en aria med kör. Papageno och Papagena hafva emellertid funnit stora vackra ägg i sin hydda; det ena efter det andra brister sönder, och ur dem framkomma två gossar och en flicka. Sarastro inträder hos dem — talar »några ord om uppfostran» — och bjuder dem att gå till hofvet för att med sitt skämt muntra upp konungaparet i dess bedröfvelse. Båda uppträda verkligen också i palatsets försal, »bärande gyllne burar med befjädrade barn». Derpå sjunga de, först strofvis alternerande, slutligen båda tillsammans, den under titeln »Wer kauft Liebesgötter?» bekanta, af Schubert komponerade sången. Efter en skämtsam prosascen mellan det befjädrade paret och hoffolket vakna Tamino och Pamina ur den trollsömn, i hvilken den elaka drottningen försänkt dem, lyssna till trollflöjtens toner och uttrycka i en duett först sin ömsesidiga ömhet och sedan sin smärta öfver det förlorade barnet. Prester inträda och lemna underrättelse om hvar barnet i den gyllene kistan befinner sig: »Uti djupa jordehvalfvet, här är vattnet, der är elden, här en hård omutlig vakt, der de vilda odjurs skara». Det sceneri, som nu upprullar sig för oss är, i öfverensstämmelse med denna skildring, alldeles det bekanta från Mozarts opera. Midt på scenen, bevakadt af väktare och odjur, står ett altare med den gyllene kistan, hvari gossen, ännu lefvande, hvilar. Tamino och Pamina komma med facklor ned för klipporna och skrida under sång ånyo genom eld och vatten. I ett moln visar sig nattens drottning och uppmanar väktarne att manligt försvara skatten. Barnet börjar sjunga i kistan, föräldrarna svara det, öfverlyckliga, i en duett. Under tonerna från en osynlig kör springer locket till kistan upp, en lysande genius stiger fram ur den, sjungande en helsningssång. Väktarne förjaga Tamino och Pamina och sticka med spjuten efter genien, som flyger bort. Här slutar fragmentet. Det har hvarken funnits någon diktare, som fortsatt Göthes mellan poetisk snilleblick och underlig mystik sväfvande dikt eller någon komponist, som känt sig hänförd deraf. Sannolikt skulle båda ha misslyckats. Till Mozarts »Trollflöjten» har för öfrigt så väl ett »sidostycke» som en »andra del» kommit upp på scenen. Sidostycket heter »Babylons pyramider» och har på sin tid gjort stor lycka i Wien. Trollflöjtens andra del hade den dubbla titeln »Das Labyrinth, oder: Der kamp mit den Elementen» (Text af Schikaneder, musik af Peter Winter) och gafs ofta under åren 1798 och 1799 på gamla Wiedenerteatern.

Endast musiken är verldsspråket och behöfver icke öfversättas, då själ talar till själ. AUERBACH.

Från scenen och konsertsalen.

Med den nyss började säsongen lefver äfven Svensk musiktidning upp igen och hälsar sina läsare välkomna efter sommarhvilan.

På stora teatern har fröken Janson nyligen försökt sig som bergadrottning, i vokalt afseende med framgång, och fröken Strandberg blifvit eftertelegraferad för att utföra Nemea. Vi hoppas att sist nämda framstående koloratursångerska dermed återgår till denna scen, som hon aldrig bort lemna och der åtminstone hennes Margaretha af Valois och hennes Philine icke af efterträdarinnorna kunnat ersättas, under det hon å andra sidan i offenbachiaden å Nya teatern icke visat sig på sin rätta plats.

K. scenen börjar nu sin verksamhet med vida bättre ekonomiska utsigter än hon på många år haft. Måtte hon nu blott icke slå sig till ro vid de egyptiska köttgrytorna och slappas i den ambition som så lätt härdas i kampen för tillvaron, men lika lätt veknar under välståndets välde. Experimentet med de 150 tusen tecknade lyckas kanske icke en gång till, och då man på högsta ort nu synes vilja öfvergifva liberalare företrädares traditionella »noblesse oblige» i fråga om landets första scen, så är ej häller från det hållet synnerligen mycket att hoppas i händelse af en ny kris. Mycken omsigt är derför af nöden, och i viss mån är teaterns uppgift t. o. m. kinkigare nu än under det ekonomiska betrycket, då han åtminstone alltid kunde appellera till medlidandets öfverseende. Huruvida försöket att slå sig fram med till större delen unga och föga pröfvade krafter skall lyckas, kommer naturligen framtiden att visa; vi vilja icke vara olycksprofeter, utan hoppas såsom alltid gerna det bästa. Att fröken Eks samt hrr Labatts * och Langes bortgång varit svåra förluster, måste dock konstateras, äfvensom att dessa knappast uppvägas af bibehållandet af en del medelmåttor, som strängt taget borde vara öfverflödiga. Men det kan ju hända att de nyengagerade äro så mycket mer genialiska.

Om k. operans ställning sålunda i materielt afseende kan sägas vara ovanligt gynsam, så kan detsamma yttras om nya teatern i mera ideel mening. Först och främst har denna scen sluppit en särskildt i fråga om operetter farlig rival, mindre teatern; och för det andra har han sluppit just det »medlidandets öfverseende» med kungl. teatrarna, hvarom nyss talades och hvilket väl stundom kanhända förmått dagspressen att nog mycket upphöja den kungliga scenen på den nyas bekostnad (den musikaliska kritiken har dock häri mindre skuld än den dramatiska: vi erinra om det oupphörliga upphöjandet

---

* Härmed rättas en förhastad notis i n:r 11. Med hr L's omöjliga pretentioner kan man dock icke annat än gilla direktörens beslut att låta honom gå. Vore icke vinstbegäret ett så genomgående lyte hos vår tids artister, så skulle ej så många teatrar göra konkurs.

af hr Fredriksson, det oupphörliga nedsättandet af hr Lindberg, m. fl. m. fl. företeelser). För nämda »pia fraus» finnes nu ej längre något skäl, och nya teatern torde framdeles kunna påräkna från både allmänhet och kritik en rättvisare uppskattning af denna scen, som med all sin mångfrestande orolighet och sina tillfälliga koncessioner åt smakförderfvet likväl eger den för en sekundteater allenastående förtjensten att icke blott se på penningen, utan äfven hafva en känsla af estetisk förpligtelse. Dess program lofvar också godt.

Under sommaren ha vi här i hufvudstaden ej haft många musiknöjen, när vi undantaga gratiskonserterna: Munczy Lajos, Steiner med gossorkestern o. s. v. »Folkets gunstling» på Djurgården lyckades trots namnet ej spela sig in i folkets gunst. Deremot hafva hrr Sjöberg & Edgrens hasselbackskonserter som vanligt varit talrikt befolkade.

Så mycket flitigare hafva våra artister begagnat sina »ferier» till att slå mynt i landsorten och naboländerna. Trion Grabow-Ödmann-Hallström har — naturligtvis med stor framgång — konserterat i södra Sverige och Köbenhavn; hr Lundqvist har sjungit (för välgörande ändamål) på Dalarö, fröken Karlsohn m. fl. ha konserterat i Norrtelje och Furusund, fröken Lagermark i Södertelje, fröken Andersson i Falkenberg, fröken Löfgren i Norrtelje m. m., fröken Janson (se nedan) i norra Sverige etc. etc. Stockholms allmänna sångförening följde exemplet genom att resa till Norrköping, de »nya svenska qvartettsångarne» sjöngo i Köbenhavn, den Brohmanska qvartetten i södra Sverige m. m., en blind sångqvartett uppträdde i Landskrona, Vestgöta regementes musikkår i Sköfde o. s. v. Bland i utlandet vistande artister hafva gjort sig bemärkta bland annat fröknarna Wigert och Lang i London, Enström dito, Anna Moberger i Köbenhavn, hr Westberg (jämte Trebelli) i Köbenhavn.

Lofordas bör den å stora teatern här nu vidtagna sänkningen och omplacering af orkestern, hvarigenom ljudmassan torde bli jämnare fördelad, icke ensidig såsom förut, då stråkar och blåsare sutto skilda på ömse sidor om kapellmästaren, alldeles som karlar och qvinnor på hvar sin sida om stora gången i en landsortskyrka.

Ondt om musikanter ha goodtemplarne i Stockholm, enligt hvad man erfar af Svenska Good Templar, som utbrister: Fins det ej under solen några människor med musikaliskt öra, som kunna låta bli att smörja strupen med konjak? I Stockholm ha goodtemplarne haft lika många musikföreningar som stjernor i karlavagnen, men flere af musikanterne ha, på samma gång de lärt sig blåsa »horn» äfven lärt sig blåsa glastrumpet och sålunda slitit sönder musikföreningarna.

Wagner contra Wagner.

Efter *Hanslick*.

Med »Tristan» framträder en märkvärdig förvandling i Wagners åsigter om den rätta operastilen, om rangförhållandet mellan musik och dikt, sång och deklamation. Att belysa de enskilda faserna af denna förvandling, att undersöka huru småningom den ästetiska revolutionen utvecklade sig hos Wagner, hör till de intressantaste uppgifterna för en allvarlig Wagner-biograf, det vill säga en biograf som gör till sitt mål, icke att tillbedja, utan att förklara Wagner. I den riktningen tör hvarje om än så obetydligt bidrag helsas välkommet.

I detta hänseende vill jag hänvisa till två föga uppmärksammade, rätt märkvärdiga uttalanden af Wagner från äldre tid. Det ena af dessa, som, efter hvad jag vet, ingen biograf ännu anfört, står i Richard Wagners »Autobiographische Skizze» och förekommer i den af Laube redigerade »Zeitung für die elegante Welt» af år 1843 n:o 5. Wagner berättar häri om sin förstlingsopera »Die Feen» och menar, att i ensemblen fans åtskilligt lyckadt, samt försäkrar att i synnerhet andra aktens final skall göra stor verkan. »I de enskilda sångstyckena», fortfar Wagner i sin sjelfkritik, »*fattades den sjelfständiga fria melodien, hvarmed sångaren ensamt förmår verka, under det han genom småaktigt detaljerad deklamation af komponisten beröfvas all verksamhet. Ett fel hos de flesta tyskar som skrifva operor.*» Stället är högst betecknande, och detta så mycket mer, som Wagner strukit det i sina samlade skrifter (1871), hvilket, såsom jag tror, ingen hittills bemärkt. Här felas (Band 1, sid. 13) i aftrycket af »Autobiographische Skizze» den ofvan anförda satsen. Märkvärdigt nog har Wagner sålunda 1843, på en tid, då han redan komponerat »Flygande Holländaren» och större delen af »Tannhäuser», den öfvertygelsen, att det är ett »fel» att låta den småaktigt detaljerade deklamationen herska i sången i stället för den sjelfständiga fria melodien, med hvilken sångaren allenast kan verka. Derjemte tillstår han, att de flesta tyska operakomponister och äfven han sjelf lida af detta fel. Uppenbarligen har han snart funnit detta med hans individualitet tätt sammanvuxna »fel» obotligt, men derjemte upptäckt helt andra egendomliga företräden hos sin talang eller sin komplex af talanger, de der kunde uppväga det för honom svårfunna melodiska tjusningsmedlet, och hvilka dertill syntes honom värdefullare och vigtigare för den dramatiska verkan. Sålunda satte Wagner »felet» i system och gjorde af en erkänd brist ett ästetiskt lagbud. Vi se huru det wagnerska musikdramats system nästan inför våra egna ögon växer upp och utbreder sig mellan dessa båda gränsstenar: prisandet af den »sjelfständiga fria melodien» och det derefter följande tysta återkallandet af detsamma.

Ett annat intressant ställe i Wagners sjelfbiografi får en egendomlig betydelse genom den reflex det kastar på ett senare uttalande. Wagner berättar från den tid, då han i Paris (1841) begynte komponera »Flygande Holländaren», följande. Han tog sig sommarbostad i Meudon och hyrde sig ett piano efter att under tre fjerdedels år ha inställt all musikalisk produktion. »Sedan det anländt», berättar Wagner, »sprang jag omkring i verklig själsångest; jag bara fruktade nu för den upptäckten, att jag ej mer var någon musiker. Först började jag med matroskören och spinnvisan; allt gick i flygande fläng, *och jag jublade högt af glädje vid den i djupet af mitt hjerta kända visshet, att jag ännu var musiker.*» Den saliga känsla, som ger sig luft i detta den äkta konstnärens utrop, står i den största tänkbara motsats till det senare nästan högmodigt klingande utropet af Wagner i fråga om »Parsifal»: »Jag är ingen musiker.» Afgudadyrkarne i Bayreuth beundra naturligtvis det sista uttrycket; vi andra glädja oss mer öfver det första, som visar oss Wagner från hans menskliga och konstnärligt älskvärda sida. Emellertid beteckna dessa Wagners sjelfbekännelser: glädjen öfver att vara musiker och tillfredsställelsen att ej vara musiker, två vidt skilda ändpunkter, inom hvilka en fenomenal utveckling egt rum, som för en lång tid gifvit oss ämnen att tänka på.

Från in- och utlandet.

I Stora teaterns orkester- och körpersonal hafva åtskilliga förändringar med nu ingångna spelår egt rum. Så hafva afgått: hrr Müller (1:e flöjt), Salez (fagott) och Pettersson (oboe). Första och 2:a flöjtpartierna uppbäras nu i stället af hrr C. G. Fredrikson och A. Kuhlau; nyanställde äro: hrr Palmqvist (3:e flöjt), Kjellberg (fagott), Lindman (3:e oboe) och Sperati (1:a fiol). Till hopa räknar hofkapellet denna säsong 54 ordinarie och e. o. ledamöter, kapellmästarne oberäknadt. Operans körpersonal räknar 50 medlemmar, hälften manliga, hälften qvinliga.

Musikaliska akademien. K. m:t har förklarat direktören och lärarne vid Musikaliska akademiens konservatorium berättigade, då de uppnått 60 lefnadsår och minst 20 tjenstår, att efter afskedstagande uppbära pension med det belopp hvartill lönen uppgår. Mycket beqvämt för vissa sinekurer!

Prisbelönta pianinon. Pianofabrikanterne Bergqvist & Nilsson i Stockholm ha på nu pågående internationella utställningen i kristallpalatset i London tillerkänts silfvermedalj för sina der exponerade pianinon.

Ludvig Norman, som tillbragt ett par månader af sommaren i Varberg, har derunder varit sysselsatt med att öfverflytta i musik C. A. Melins diktcykel »Humleplockningen», för soli, kör och orkester.

Fröken Agnes Janson och hr Hugo Beyer ha återvändt till hufvudstaden från en konsertturné genom städerna i mellersta och norra Sverige. Båda ha derunder skördat lifligt erkännande, fröken Janson som oratoriisångerska, i hvilken genre hon nu för första gången men med afgjord framgång försökt sig, och hr Beyer som skicklig orgelspelare, särskildt som improvisatör. Från Vadstena, Motala, Sundsvall och Hernösand ha vi sett tidningsomdömen, ampelt lofordande de båda artisterna.

—•—

Christina Nilsson har före sin afresa från Amerika låtit i Newyorks tidningar offentliggöra en skrifvelse, hvari hon väcker förslag om inrättande i nämde stad af ett stort, nationelt musik-konservatorium, för hvilket hon erbjuder sig att träda i spetsen som instruktris i sång och dramatisk konst. Skrifvelsen slutar med följande ord: »Under min förestående resa till Europa har jag åt hr Brignoli lemnat full rättighet att i denna fråga handla i mitt namn, och då nödiga medel för planens realiserande anskaffats, skall jag med nöje skynda att intaga min plats i spetsen för företaget. Christine Nilsson.» — Sångerskan, som förut omtalats skola i höst besöka Sverige, lär nu ej komma hit. I ett bref från Paris skrifves derom: Beslutet om fru Nilssons resa är ändradt. Sverige har måst vika för Amerika. Sångerskan har nyligen lemnat sitt hem i London och begifvit sig till Carlsbad för att hvila sig efter sina ansträngningar i Amerika. En person, som sammanträffat med henne i London, berättar, att hon på sin senaste Amerikatur förtjenat en million francs netto.

—•—

Skandinaviska sångerskor i Paris. Posttidningens korresp. skrifver från Paris: Af de under årets lopp här studerande svenska sångerskorna har fröken Fich efter fulländad kurs nu rest för att förbereda sitt uppträdande, efter hvad jag tror, i Italien. Under vintern ha studerat hos madame Marchesi: fröknarne Ellen Nordgren och Hedvig Jägerhorn (sopraner), Viola Svahn (mezzosopran) samt norskan fröken Anna Smith. De begge förstnämda lära dock ämna öfvergå till annan lärare hvaremot fröken Svahn (elev af hr Saloman) skall fortfara att i samma skola ytterligare utbilda sin magnifika stämma, om hvilken börjar talas i musikaliska kretsar. Fröken Torpadie har sjungit hos hr delle Sedie, fröken Augusta Öhrström hos m:me Labarde och fröken Alvina Thöring hos fru Holmboe-Schenström.

—•—

Theodor Björksten har af den bekante Pasdeloup, hvilken blifvit utsedd till operans i Monaco ledare under säsongen nästa vinter, engagerats att uppträda derstädes i operor och på konserter två á tre gånger i veckan mot ett honorarium af 1,000 fr:s i veckan. Bland öfriga artister, som engagerats, är Faure samt sångerskorna Vanzandt, Nevada och Fides-Devriès.

En hittills obekant komposition af *Meyerbeer,* »Göthes ungdom», är till finnandes i Paris. Skriftställaren Blaze de Bury berättar i en följetong till »Temps», att han fordom för Odéon skref ett drama med titel »La jeunesse de Göthe» och att Meyerbeer komponerat musik till det samma. Dramat blef ej uppfördt; Partituret finnes jämte andra kompositioner i en koffert, som skall öppnas 30 år efter mästarens död. Dessa tillfalla då en sonson till Meyerbeer, om dennes musikaliska lofvande anlag utvecklats rätt, annars skall koffertens innehåll förstöras — så lyder Meyerbeers stränga förordning.

—•—

Paris. Akademien för de sköna konsterna har tilldelat Léo Delibes ett pris af 3,000 frcs på grund af den framgång hans opera »Lakmé» vunnit öfverallt der hon gifvits.

— Gounod har nu fulländat sitt för musikfesten i Birmingham 1885 bestämda verk. I ett bref från honom till en medlem af festkomitén skrifver han härom: »Titeln, som jag valt, är »Mors et vita» (döden och lifvet). Verket har två afdelningar, den första är en dödsmessa, till texten motsvarande »Missa pro defunctis», den andra delen, som handlar om lifvet, är tagen ur Johannis uppenbarelse kap. 21 vers 1—8; denna, som skildrar menskligheten i det eviga lifvet, kan anses för en fortsättning af »Rédemption». Soli- och ensemblesatser äro skrifna för sopran, alt, tenor och basbariton. Verket med paus mellan afdelningarna inberäknad torde utföras på 2 timmar.»

— Charles Lecocq har för Nouveautés-teatern skrifvit en operett »Halte fan», till hvilken Monselet författat texten.

— Den i Trocadérosalen till förmån för Pasdeloup gifna konserten d. $^{31}/_{5}$ inbragte nära 100,000 frcs. »Concerts populaires», hvilka äfven efter Pasdeloups tillbakaträdande komma att fortsättas, sägas skola öfvertagas af Benjamin Godard, hvilken visat sig vara en skicklig kapellmästare.

—•—

London. Den sista Italienska operasäsongen på Coventgarden har ej lemnat så särdeles angenämt minne efter sig. Bäst af allt var det rika antalet primadonnor: Albani, Lucca, Sembrich, Durand, Scalchi, Tremelli och Patti. Men ensemblen var dålig. Den enda noviteten, Reyers »Sigurd», som gafs d. 15 juli, var obetydlig och slog ej an. Adelina Patti, som nästa år skulle fira sitt 25-årsjubileum på Coventgarden, har råkat i strid med impressarion Mr Gye och förnyar ej sitt kontrakt. Hennes afsked till publiken i »Linda di Chamounix» artade sig till en festlighet för den berömda sångerskan.

— Den tyska operan på Coventgarden, som började d. 4 maj med Wagners »Meistersinger», slutade d. 12 juli med »Lohengrin», i hvilken M:me Albani sjöng Elsas parti. Mot slutet af säsongen gafs Stanfords »Savonarola», förut endast gifven i Hamburg (d. 18 april). Ehuru af engelsk kompositör, gjorde operan ej mera lycka på den engelska än på den tyska scenen.

— Max Pauer, en adertonårig son till Ernst Pauer, har nyligen väckt uppseende såsom mycket framstående pianist.

—•—

Edinburg. Den 30 juni nedbrann härstädes Theatre royal. Ehuru elden utbröt under pågående repetition, blef dock ingen skadad. Teatern som kostat 13,000 Pd, var försäkrad för 12,000. Den hade förut brunnit 1853, 1861 och 1875, hvarefter den nu nedbrunna invigdes 1876.

—•—

Köln. Stadens styrelse har beviljat d:r Ferdin. Hiller, hvilken lemnat sin befattning som kapellmästare, en pension af 3,000 mark. I sin tacksamhetsskrifvelse med anledning häraf testamenterar Hiller åt staden sin stambok, innehållande en mängd autografer af ryktbara personligheter.

—•—

Bayreuth. Parsifal-föreställningarna, hvilka började d. 21 juli under kapellmästare Levis ledning, afslutades d. 8 augusti. De lära icke skola förnyas nästa år. — Tvisten om, huruvida firman Schotts Söhne i Mainz har rättighet att meddela impressarion Pollini tillåtelse att uppföra hela Parsifal på konserter, synes afgöras till firmans förmån.

—•—

Leipzig. Den utmärkta sångerskan fru Angelina Luger har under stora ovationer afslutat sitt gästspel här såsom Fidelio och d. 15 juli tillträdt sitt engagement i Frankfurt a. M. Det förljudes att en amerikansk impressario söker vinna henne för gästspel i Amerika.

—•—

Berlin. Fröken Alma Fohström har med ovanligt stort bifall låtit höra sig på Kroll'ska teatern. Hennes första rol var Lucie. Man skrifver om henne följande: »Hennes röst är mindre voluminös än sympatisk och bildad i en förträfflig skola (Nissen-Salomans). Koloraturfärdigheten är eminent, och hon utför de svåraste passager korrekt och vackert, det musikaliska föredraget är fint och pointeradt samt spelet i harmoni dermed.» Conrad Behrens har på samma teater börjat gästspel såsom Sarastro i »Trollflöjten».

—•—

Petersburg. Till den efter Brassin lediga professuren i pianospelning vid konservatoriet, hvilken sökts af öfver trettio aspiranter, hade prof. Th. Leschetitsky blifvit utsedd. Sedan denne emellertid afsagt sig platsen, lärer den komma att beklädas af fru Sofie Menter.

—•—

Newyork. Den 22 juli aftäcktes Beethovens minnesvård i Central-Park. Högtidligheten illustrerades af en musikfest i samband med Beethoven'ska manskörens 25-års-jubileum.

Dödsfall.

Rosenberg, Anders Gustaf, organist, musikdirektör och associé i musik. akademien, f. $^{18}/_{1}$ 1809 i lilla Mellösa, † $^{26}/_{7}$ i Nora. A. B. säger om honom bl. a. följande: Undergick år 1826 orgelnistexamen, hvarefter han, efter att trenne år tjenstgjort som vikarierande orgelnist i Floda församling i Södermanland, af patronatsrättens innehafvare, öfverstelöjtnanten Ihre, utnämdes till ordinarie orgelnist i samma församling. Efter att hafva aflagt stora direktörsexamen år 1836, sökte och utnämdes han år 1837 till den förenade orgelnist- och klockaresysslan i Nora, hvilken befattning han allt sedan innehaft. För några decennier tillbaka, då en kraftig uppmaning gafs att söka reformera vår kyrkomusik och ur dess stela former åter införa de gamla rytmiska koralerna, tog han en verksam del i ämnet genom att i Aftonbladet yttra sina tankar i koralfrågan, särskildt med anledning af de förslag, som förelågo till omarbetning af Hæffnerska koralboken. Dervid sökte han från praktisk synpunkt visa omöjligheten af att för vår kyrka kunna införa de rytmiska koralerna i deras ursprungliga form, afrådande derjemte allt för stora och genomgripande förändringar af 1819 års koralbok, en åsigt, som ock sedan på koralvännernas möte i Upsala år 1880 uttalades och i hufvudsak äfven blef beslut å sista kyrkomötet. Under de sista tio åren af sin lefnad har han med stort intresse sysselsatt sig med att samla och för piano arrangera samt utgifva folkmelodier från skilda landskap, hvarvid han inlagt stor förtjenst och trägen möda. Han var innehafvare af Literis et artibus. — Angående hans ytterligt konservativa åsigter i koralfrågan, se en i detta nr påbörjad brefvexling.

Rydqvist, Carl Magnus, advokatfiskal och skriftställare, f. $^{12}/_{5}$ 1806, † vid Drottningholm $^{11}/_{7}$. R. var en god tenorsångare, fordom anförare för Upsala studentsång och verksam ledamot af gamla harmoniska sällskapet i Stockholm.

Thunman, Herman Theodor, kamrerare i Stockholms Intecknings-garanti-bolag, f. $^{23}/_{8}$ 1827, † på Furusund $^{16}/_{8}$. Han har komponerat och arrangerat musik, och var en tid musikanmälare i Stockholms Dagblad. Hans arrangements af folkvisor höra till de bästa vi ega och ha äfven i utlandet väckt uppmärksamhet.

Åberg, Henrik, kantor i Storkyrkan härst., † $^{6}/_{8}$ i sitt 40:e lefnadsår. Åberg tillträdde nämnda befattning 1879 och har sedan äfven verkat såsom instruktör och orkesteranförare vid Stockholms-teatrar samt såsom privat musiklärare. Han var god orgelspelare och verkade med nit för höjande af kyrkosången.

Kongl. Konservatorium för Musik i Leipzig.

Onsdagen den 1 Oktober kl. 9 f. m. eger mottagningspröfningen rum.

Undervisningen sträcker sig öfver harmoni och kompositionslära; pianoforte, orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldthorn, trumpet, basun, harpa, — i solo-, ensemble-, qvartett-, orkester- och partiturspel; direktionsöfningar, solo- och körsång samt lärometod, i förbindelse med öfningar i offentliga föredrag; musikens historia och esthetik; italienska språket och deklamation.

Honoraret för undervisningen utgör 300 mark om året, som i tre terminer, påsk, michaelsmessan och jul, i förskott betalas med 100 mark. Dessutom skall erläggas: 9 mark inskrifningsafgift och 3 mark om året till institutets uppassare.

Utförliga prospekt utlemnas af direktionen kostnadsfritt; kunna äfven bekommas genom alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet. **Leipzig** i Juli 1884.

Direktorium för Kongl. Musik-Konservatorium.
Dr. OTTO GÜNTHER.

På Huss & Beer's förlag har i dag utkommit i Musikhandeln:

Tekniska Studier
för
PEDALSPELNING
utarbetade och Herr *O. Bolander* tillegnade
af **Lars Nilson.**
Pris 5 kronor.

Obs! Subskribenter i landsorten behagade ofördröjligen till förläggarne uppgifva adressförändring, derest sådan skett efter subskriptionstiden, hvarefter verket franco öfversändes emot efterkraf af 5 kronor.

Fem Orgel-Etuder
med utsatt applicatur och pedaltekniken till hufvudsyfte.
Komponerade
och
Herr Doktor **ASTOLF MOZART MÖLLER**
vänskapsfullt tillegnade af
Lars Nilson.
Pris 1 kr. 50 öre.

SECHS LIEDER
aus *Julius Wolff's*
"Tannhäuser"
componirt für eine Singstimme mit Clavierbegleitung
von
Emil Sjögren.
Op. 12.
2:ne häften à 1 kr. 50 öre.

Taflor ur Barndomslifvet
11 Karaktersstycken för Piano
af
A. M. Myrberg.
2:ne häften à 1 kr. 50 öre.

Obs! Prenumeranter å Sv. Musiktidning 1883, hvilka såsom gratispremie valt, men ännu icke utbekommit ofvannämda verk, torde afhämta detsamma i *Huss & Beers Musikhandel.*

I Musik- och Bokhandeln har utkommit:
"EROTIKON"
5 Pianostycken
af
Emil Sjögren
Pris: **2 kronor.**

Detta häfte belönades med *första priset* vid den af Kgl. Hof-Musikhandel i Kjöbenhavn förra året anordnade täflan emellan nordiska kompositörer.

4 Sånger
för en röst och piano
af
Ivar Hallström.
1. Gondolier-Sång.
2. Svarta Svanor.
3. Vackra Sky.
4. En liten visa.
Pris: **1 kr. 50 öre.**

Piano-Lektioner.
Undertecknad flyttar d. 1 Okt. till Rosen'ska huset vid Kungsgatan, då lärjungar vid Norra Latinläroverket beqvämt kunna hos mig erhålla lektioner. Under September är min adress fortfarande Karduansmakargatan 14.
Fr. Joh. Huss.

Pianostämning
och **Reparationer** utföras på anmälan i
HUSS & BEERS Musikhandel.

INNEHÅLL: Leonard Höijer (med porträtt). — En skriftvexling i koralfrågan. — Applausometern. — Samtidens tonsättare. — Följetong: Göthes fortsättning på Trollflöjten. — Från scenen och konsertsalen. — Wagner contra Wagner. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1884.